

Milan Bešlić

DOI: <https://dx.doi.org/10.21857/m16wjcw4w9>

Stručni članak

Rukopis prihvaćen za tisak: 21.10.2024.

MATKO PEIĆ – SLIKAR, SLIKOPISAC I PUTOPISAC

Sažetak

Književno i slikarsko djelo Matka Peića determinirali su njegov stvaralački opus. Za razliku od književne sastavnice plodnoga opusa, koja ga je uzvisila u jednog od najvršnjih hrvatskih književnika druge polovice 20. stoljeća, napose po kulturnim putopisima: *Skitnje*, *Jesen u Poljskoj*, *Europske skitnje*, kao i zapaženog lirskoga opusa, slikarska sastavnica nije po recepciji analogna književnoj. Stoga nastojim u ovom kraćem tekstu Peićevo likovno djelo markirati/otvoriti kao veliku likovnu temu i interpretirati upravo s motrišta nedovoljne recepcije u akademskoj zajednici i širem kulturnom kontekstu kako bi naglasio taj nesrazmjer. S motrišta funkcionalnih stilova tu činjenicu obrazlažem u Peiću bliskom književno-umjetničkom diskursu kojemu nije neprikladan i unos osobnoga svjedočanstva jer podvlači dokumentarnu komponentu teksta. Iscrpniji analitički pristup djelu bit će moguć tek nakon kataloške obrade cjelokupnog slikarskoga opusa prikazanog na retrospektivnoj izložbi.

Ključne riječi: Matko Peić; slikar; slikopisac; putopisac; Johan Bartold Jonkind; Ljubo Babić; akvarel; boje; tach; krajolik; tematski ciklusi; Požega.

O recepciji slikarskog djela Matka Peića

Za slikarsko djelo Matka Peića može se reći da je gotovo nepoznato hrvatskoj akademskoj zajednici. Zacijelo to nije lijepo čuti, ali zato nije netočno jer govorim nepobitnu činjenicu da je glasoviti erudit i slavni pisac, poglavito putopisac, ne baš posve anonimn, ali jedva poznat slikar. Tomu je razlog najviše u činjenici da i sam slikar za svojega života nije izlagao svoja djela, nego tek povremeno. Nije, primjerice, priredio samostalnu, a ni retrospektivnu izložbu u Zagrebu na kojoj bi prikazao cjeloviti opus koji bi akademska zajednica mogla percipirati kao likovnu činjenicu.

Nije, dakle, izlagao u gradu gdje je živo i radio kao profesor povijesti umjetnosti na Akademiji likovnih umjetnosti, nego je za života priredio tek jednu manju izložbu u rodnoj Požegi naslovljenu *Akvalna Požega*. Važan obrat dogodio se posthumno nakon konačne odluke Ministarstva kulture 2007. godine da se Peićeva cjelokupna ostavština pohrani u Gradskom muzeju u Požegi. Peićevu nesređenu arhivu po-

čela je uređivati Lidija Ivančević Španiček, muzejska savjetnica Gradskog muzeja Požega, i u tom zahtjevnom poslu temeljito klasificirati građu kronološki i po temama koje je Peić problematizirao u ciklusima. U recentnom izboru iz bogatog i još uvijek nedovoljno poznatog Peićevog slikarskog opusa Lidija Ivančević Španiček koncipirala je spomenutu izložbu pod naslovom „Povratak u Požegu“ i postavila u prostoru Galerije svjetlosti Gradske knjižnice u Požegi. Izložba je intrigantna jer nisu postavljena samo likovna djela, nego i knjige iz Peićeve privatne biblioteke te uporabni predmeti iz njegova života. Stoga je utemeljeno tvrditi da je takvom izložbom autorica oživjela osobu u prigodi obilježavanja 100. godine od njegova rođenja. Dobro je znano da je Peić po naravi svoje osobe, a i samoga posla, izgrađivao živu kolegijalnu suradnju s mnogim slikarima i kiparima te profesorima na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu, kao i s onima izvan njegove matične institucije, što još više čudi da nije priredio svoju samostalnu izložbu u Zagrebu.

Unatoč činjenici da su mnogi među njima istaknuti suvremeni umjetnici i paradigmatičke osobnosti, ni ta kolegijalna suradnja, kao ni to crtačko-slikarsko-kiparsko ozračje, nisu ga potaknuli da pripremi samostalnu izložbu na kojoj bi se pregledno pokazao cjeloviti opus. Evidentno je bilo upravo obrnuto, svaki nagovor i zagovor okretao ga je u drugom smjeru, prema onome što je danas pohranjeno u Gradskom muzeju u Požegi, u nepoznatim ili manje poznatim slikarskim djelima koje tek treba otkriti i upoznati u cjelovitom opusu i potom pokazati na retrospektivnoj izložbi hrvatskoj kulturnoj zajednici.

Kad kažem da je njegovo slikarsko djelo gotovo nepoznato, time nisam rekao da je posve nepoznato, samo sam ovom odrednicom htio naglasiti činjenicu da je malo poznato, to jest, tom jasnom distinkcijom podvući činjenicu da imamo tek djelomičan uvid u djelo. Ovdje držim potrebnim spomenuti, u nadi da to neće biti shvaćeno pretenciozno, da sam osobno, zahvaljujući mojem prijateljskom odnosu s Matkom Peićem, poznao njegovo slikarsko djelo. Naime, u njegovu kabinetu na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu u više smo navrata, najčešće subotom prije podne, zajedno gledali i komentirali stotine i stotine njegovih slikarskih radova, najviše, dakako, akvarela. Tako smo koncipirali i dogovarali izložbu u Kabinetu grafike HAZU-a koju nismo mogli ostvariti zbog njegovog naglo prekinutog života. Stoga se naročito pozornošću i velikim zanimanjem akademske zajednice i Peićevih brojnih poštovatelja iščekuje sređivanje njegove ostavštine i cjelokupnog likovnog djela u nadi score prezentacije u izložbenom prostoru Gradskog muzeja u Požegi.

Upravo u tom kontekstu imao sam prigodu pogledati Peićevu posthumnu izložbu zahvaljujući susretljivosti muzejske savjetnice Lidije Ivančević Španiček koja je sa svojim suradnicama, Ivanom Domanović i Andrejom Vojnić, koncipirala izložbu pod naslovom „Povratak u Požegu“ i tako je na dostojan način obilježena stogodišnjica slikareva rođenja u njegovoj rodnoj Požegi. Dakle, s ovim malobrojnim izložbama, počevši od onih za njegova života, prvom, s Brankom Petrovićem u Gradskoj vijećnici 1941. godine, i drugom, pod naslovom „Akvalna Požega Matka Peića“ 2022. godine

u Galeriji Ciraki – Gradskog kazališta Požega, a, napose, ovom prigodnom „Povratak u Požegu“ vjerujem da započinje važan proces otkrivanja likovnog djela Matka Peića, a time i utvrđivanje činjenice kako je riječ o zapostavljenom hrvatskom slikaru kojega treba valorizirati u kontekstu nacionalne likovne produkcije druge polovice 20. stoljeća.

Formativno razdoblje Peićeva slikarstva

Vladimir Becić i Ljubo Babić bili su Peićevi profesori na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu i oba su utjecala na mladoga slikara u njegovom formativnom razdoblju. Prve godine studija proveo je pod Becićevim mentorstvom kada je savladao tradicijsko slikarsko umijeće na premisama moderne, a studij je uspješno priveo kraju 1947. godine diplomiravši u klasi Ljube Babića koji je imao presudan utjecaj na daljnji razvojni put mladoga slikara, kao i na njegovo akademsko usavršavanje. Naime, odmah po završenoj Akademiji likovnih umjetnosti Peić je upisao studij povijesti umjetnosti na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, koji je uspješno završio diplomiravši 1951. godine. U samom, pak, Peićevom slikarskom postupku Babićev utjecaj izraženiji je od onoga Becićevog. U kasnijem razdoblju primjetan je utjecaj Slave Raškaj, a od goleme je važnosti u Peićevom autorskom slikarskom oblikovanju imao i Johan Bartol Jonkind, nizozemski slikar iz 19. stoljeća (rođ. 1819.) koji je svoj životni vijek proveo u Francuskoj, gdje je preminuo 1891. godine.

Ovaj izniman majstor u tehnici akvarela apostrofiran je od Baudelaire i Zole, a bio je mentor Claudeu Monetu i smatra se pretečem impresionizma. Ostvario je maestralna djela prema motivima krajolika i mora. Zanimljivo je spomenuti da je radio akvarele u naglašeno malim formatima, što je također Peiću bilo naročito blisko i privlačno jer je i sam najviše radio u malim formatima. Znao je duhovito kazati da bi Jonkindova retrospektiva stala u kutiju za cipele. Mali su formati bili Peićeva mjera, ne samo u likovnom jeziku, nego i u književnom jer je pisao u manjim formama koje je, kao što je već primijetio Vlatko Pavletić, iznimnom vještinom skladao u cjelinu postupkom poznatom u mediju filma – montažom. Zacijelo, nije slučajno što je uvijek sa sobom nosio onaj mali blok – *Lipa Mill* – u kojemu je pisao svoje dojmove, opažanja, osjećaje, misli.

Tematski ciklusi

Dvije su teme snažno obilježile cjelokupno Peićevo slikarstvo: *krajolik i akt*. Ovi ma svakako treba dometnuti i teme portreta i veduta. Krajolik rodne Slavonije, a napose prostor Zlatne doline, potom brojni motivi mora, vedute Požege, Zagreba, Firence, Pariza i drugih hrvatskih i europskih gradova česti su motivi u Peićevom slikarstvu. Iz njegova slikarskoga opusa razaznaje se ona ista Peićeva stvaralačka energija koju čitamo na stranicama njegovih putopisa, kao i na listu papira koji je oblikovao kistom i bojom, što je i sam izrazio o tom začudnom ispreplitanju riječi i boje u svojem stvaralaštvu kazavši da „slika riječima i piše slikama“. Stoga možemo kazati da je Matko Peić jednako *putopisac*, kao što je i *slikopisac* jer je svoje kultne skitnje *slikao* riječima i *pisao* bojama.

Akvarel

Unatoč činjenici što je ostvario zapažen slikarski opus u različitim slikarskim tehnikama: uljana slika na platnu, gvaš, crtež u tušu, ugljenu i olovci, ipak, najveći i najvažniji dio opusa jest u akvarelu. Stoga se može njegovo djelo pokriti pojmom – *akvarelist*.

Peićeve boje

Peić je najčešće koristio boje: zelenu, smeđu, plavu, crnu, žutu, sivu, oker... – *slikar kolorist*.

Od Hektorovića do Matoša i Peića

I u skokovitom pregledu svjetske književnosti dobro je znano da je putopis književni žanr pisan već na prvim stranicama njezine povijesti, što čitamo u starozavjetnim tekstovima o putovanjima nomadskih plemena, napose izraelskih, iz jednoga mjesta u drugo. I kroz stoljeća opjevavan je *Odisej*, poznat po svojim pustolovnim putovanjima na kojima je vidio različite krajolike i tajanstvena morska plavetnila, sretao neobične ljude i obične divove, doživio i preživio svakakva čudesa o kojima čitamo na stranicama koje je *Homer* opisao u sedmom stoljeću prije naše ere u istoimenom putopisu kao temeljnom štivu europske književnosti. U skokovitom pregledu evo nas u 13. stoljeću na putovanju u predjele/prostore *Pakla*, *Čistilišta* i *Raja* kroz koje nas vodi *Dante* u svojem *putopisu* pod naslovom *Božanstvena komedija*. A u još većem skoku u 20. stoljeće na stranicama *Joycevog Uliksa/Odiseja* – putopisa pratimo *lutanje/skitanje* Leopolda Blooma. Dok *Homerov Odisej* putuje godinama kroz nepoznate prostore, *Joycevo Odisej/Uliks* putuje jedan dan po poznatim ulicama i trgovima Dublina. U prvom i drugom *Odiseju* čitamo napet *putopisni tekst*. Možda su oba bila dobra stvaralačka snaga za napinjanje putopisnog teksta u Peićevim *Skitnjama* objavljenim 1967. godine u Zagrebu?!

U skokovitom pogledu na hrvatsku putopisnu književnost upisana je 1568. godina jer je tada *Petar Hektorović* tiskao u Veneciji *Ribanje i ribarsko prigovaranje* s kojim počinjemo pisati povijest hrvatske putopisne književnosti. Kroz razdoblje od gotovo pet stoljeća napisana je impresivna biblioteka putopisa iz pera hrvatskih književnika čija djela čitamo i danas s čitalačkom radoznalošću sve do velikih nacionalnih preporoditelja *Antuna Nemčića*, *don Mihovila Pavlinovića*, *Matije Mažuranića*...

I u naše doba u raskošnom bujanju moderne putopisne književnosti, počevši od *Antuna Gustava Matoša*, *Frane Alfirevića*, *Franje Horvata Kiša*, *Miroslava Krleže*, *Milana Begovića*... čitamo u nastavljajima velike tradicije tu živu putopisnu riječ, ali i u djelima suvremenih putopisaca, poput: *Petra Šegedina*, *Nikole Batušića*, *Grge Gamulina*, *Marijana Matkovića*, *Dubravka Horvatića*, *Josipa Horvata*, *Dubravke Oraić Tolić*, *Tomislava Marijana Bilosnića*, *Veljka Barbieria* i dr.

Plodno množenje suvremene hrvatske potpisne književnosti zaključno bi mogli najslikovitije opisati uvijek suvremenim *Matoševim riječima*: „Putovanje – evo, to je poezija moderne civilizacije.“ Čini se da je među vrsnim suvremenim hrvatskim

putopiscima jedan od najvršnjih Matko Peić te da bi se stoga skokoviti i neskokoviti povijesni pregled hrvatske putopisne književnosti mogao pokriti naslovom: *Od Hektorovića do Matoša i Peića*. Ovu tvrdnju ne potkrepljuje samo njegovo jedinstveno pero, nego i njegova brojna putopisna djela počevši od kulturne knjige *Skitnje*, koja je opće prihvaćena kao najbolji putopis hrvatske književnosti druge polovice 20. stoljeća, do putopisa: *Jesen u Poljskoj* (1969.), *Crno zlato* (1974.), *Ljubav na putu – od Drave do Jadrana* (1984.), *Europske skitnje* (1985.).

Požega

Grad Požega nije Matku Peiću samo rodni grad, kao što nije tom eruditu niti samo kulturno središte Zlatne doline, od davnina zvanom i hrvatska Atena, jer je njegovo cijelo biće prožela Požega. Za Požežanina Peića moglo bi se, s malo natege, kazati da je bio gotovo po nacionalnosti – Požežanin, naime, njegova vezanost uz rodni grad bila ona pupčana vrpca koja ga je tako čvrsto ispreplela svojim neraskidivim nitima onom istom snagom kojom je Ante bio vezan uz svoju majku – Geu. I dok je bio u dodiru s njom bijaše nepobjediv u svakoj bitci sve dok to nije prozreo Herkul koji ga je odvojio od zemlje i usmrtio. Taj dodir sa zavičajnim prostorom rodnoga grada Peić nikada nije izgubio, nego je uvijek, i kad je bio na europskim skitnjama, bio u Požegi.

Taj je duboki i trajni emocionalni dodir s Požegom onaj *touch* kistom čiji trag slijedimo na Peićevim akvarelima. *Touch*, dodir, je, kako tvrdi Henri Focillon, „trenutak, i to trenutak kad oruđe budi oblik u tvari. U dodiru je postojanost jer on stvara oblik i čini ga trajnim.“ Čini se da Peić svojim kistom nije samo dodirnuo brojne motive Požege, nego da su ti motivi dodirnuti one duboke i tajanstvene prostore njegova bića u kojemu su uporišne točke njegova identiteta, to jest, ona mjesta u prostoru po kojima se prepoznaje njegova ljudska i stvaralačka postojanost u zavičajnom prostoru rodnog grada Požege, s kojim je cijeli svoj život živio, i u kojemu će uvijek živjeti po svojem živom djelu u Požegi, i u sjećanju svojih Požežana na Požežanina Matka Peića iz Sokolvca.

Spomen-ploča

Matko Peić

(1923. – 1999.)

hrvatski književnik i slikar

Croatian writer and painter

U neposrednoj blizini središnjeg zagrebačkog Trga bana Josipa Jelačića, podno zidina Gornjeg grada i slavnoga Griča, kod uspinjače, i još samo nekoliko koraka po malenoj ulici Josipa Eugena Tomića pa smo već zakoračili u nevelik podrum pivnice *Vallis aurea* (nekad gostionica *Kutjevo!*) u koju je Matko Peić navraćao tijekom dugog niza godina. Tu je, kao što je dobro znano, ugledni profesor s kolegama

i suradnicima u prijateljskom ozračju dijelio zalogaj i kapljicu slavonskoga vina, a nadasve, kruh hrvatske riječi pečen u govorničkoj vatri, gdjekad malo zagoren od psovke. Naime, moglo se vidjeti tog korpulentnog gospodina kako za svojim stolom polemičkom oštricom oblikuje stare teme novim spoznajama šireći obzor drugačijim percepcijama i promijenjenim motrištima.

Ovdje je vodio zanimljive razgovore s prijateljima i studentima, a naročito ži-vošću sa sugovornicima iz plemenite Slavonije, napose s pozlaćenim bečarima iz Zlatne doline i požeškom gospodom. Jer je u njemu, djedovinom Požežaninu, tako snažno živio onaj stari slavonski običaj divana s *komšijom* kao iskonska čežnja za bližnjim i dragim zavičajem. Ti su razgovori kroz akcentuaciju i lokalizme oslikavali Peićevu govornu formu izrazito slavonskom obojanošću glasovnim nijansama sva-ke izgovorene riječi. U njima je isto tako bilo i one duhovnosti koja je kroz kavanu – instituciju – prožela europsku uljudbu načelom slobode govora i kultivirala formu konverzacije u stiliziranu građansku konvenciju rafinirane ugladenosti.

Na tim se premisama slobode govora u građanskom kontekstu s vremenom ra-zvijala specifično boemska konvencija s prepoznatljivim stilskim obilježjima obli-kovanim na otporu cifrastoj frazeologiji i formalizmu, prkosom i buntom, ironijom, ignorancijom i nonšalantnim manirama kojima je, na Matoševom i Ujevićevom na-sljeđtu, upravo Matko Peić bio legitimni nasljednik i strastveni protagonist. Plamen tog razgovora upaljen u Grčkoj gori u produhovljenim dijalozima i obasjava prostor u našim kavanama i gostionicama. Zato su Peićevi razgovori, povrh svega, otkrivali umjetnika riječi, nadahnutog žreca, i erudita epikurejskoga stila prožetog finim, če-sto i sočnim začinom vedrog humora, a i paprom sarkazma.

Akademik Matko Peić (Požega, 10. II. 1923. - 30. X. 1999., Zagreb) ostavio je dubo-ku brazdu u hrvatskoj kulturi slikarskim opusom i pedagoškim radom, znanstvenim djelima i, napose, svojim perom jedinstvenih vrijednosti u hrvatskoj književnosti dru-ge polovice 20. stoljeća. „Ravničarska Hrvatska“, kako je primijetio Vlatko Pavletić, “u Peićevu ogledalu ukazuje nam se u isto vrijeme kao etnički i kao ontološki problem čo-vjeka uopće...” A njegov osebujni stil pisanja Dubravko Jelčić analizira ovim riječima: „Peić piše okom, ispisujući svoju prozu sitnim, minucioznim detaljima vješta opažaća i virtuozna oblikovaoca malih formi...” Prvo izdanje njegova putopisa *Skitnje* 1967. go-dine odjeknulo je snagom Velikog praska emanirajući golemom energijom žive hrvat-ske riječi najljepšim stranicama putopisne proze. Već desetljećima to je kulturna knjiga, što potvrđuju i njezina posthumna izdanja u kojima čitamo i uvijek iznova saznajemo da je piscu bila „ najveća strast“: „hodati, i samo hodati“. Valja nam još kazati da je Matko Peić i pjesnik i slikar, književni i likovni kritičar, novinar, feljtonist i publicist, teoretičar umjetnosti, znanstvenik i sveučilišni profesor na zagrebačkoj Akademiji likovnih umjetnosti gdje je bio i professor emeritus. Napisao je brojne studije i mo-nografske knjige o likovnim umjetnicima i književnicima: monografijom *Slava Raškaj* (1957.) otkrio je ovu zaboravljenu slikaricu i promovirao kao vrhunsku akvarelisticu, a brojnim saznanjima proširio spoznaju o *Josipu Račiću* i *Miroslavu Kraljeviću, Vladimiru*

Filakovcu, Nikoli Mašiću, Vanji Radaušu..., kao što je iscrpnim studijama obogatio našu percepciju o mnogim slikarima i književnicima: *Francuski slikari 18. stoljeća, Portreti hrvatskih književnika 19. i 20. stoljeća...* Čini se da je Matko Peić erudit i skitnica radoznala duha imao katedru i ovdje, za svojim stolom, u ovom podrumu gdje živi u pričama i dionizijskoj radosti visoko dignute čaše – „Vivat!“.

P. S. 1.

Spomen-ploča postavljena je na zidnu plohu restauranata *Vallis aurea* 25. listopada 2016. godine u Zagrebu, a koju je likovno oblikovao arhitekt Željko Kovačić (1951. – 2021.). U povodu 100. obljetnice rođenja akademika Matka Peića, na istom mjestu, u srijedu, 19. travnja 2023., u 12 sati svečano je utemeljena **Nagrada Matko Peić**. Nagradu, na inicijativu Milana Bešlića, utemeljili su Društvo hrvatskih književnika i Grad Požega. Ulomke iz Peićevog slavnog putopisa „Skitnje“ interpretirala je kazališna glumica Luca Anić. Nazočne je pozdravio i riječima potpore obrazložio nagradu Zlatko Krilić, predsjednik Društva hrvatskih književnika, zahvalivši se Gradu Požegi što je to podržao. I sam gradonačelnik Grada Požege, Željko Glavić, u pozdravnom govoru podržao je potporu nagradi Matko Peić.

Prigodnim slovom pozdravili su uvaženi skup akademik Milko Jakšić, voditelj Zavoda za znanstveni i umjetnički rad HAZU-a u Požegi u ime predsjednika HAZU-a akademika Velimira Neihardta, zatim Miro Gavran, predsjednik Matice hrvatske, u ime Antonije Jozić, županice Požeško-slavonske županije, dožupan Ferdinand Troha, te Milan Bešlić, inicijator, koji se zahvalio svima na potpori. Protokol je moderirao Marko Gregur, tajnik Društva hrvatskih književnika. Svojim nazočnošću svečanom su događaju doprinijeli: Snježana Jakobović, ravnateljica Zavoda za znanstveni i umjetnički rad HAZU-a u Požegi, Aleksandra Šutalo, ravnateljica Gradske knjižnice u Požegi, dr. sc. Vesna Vlašić, ravnateljica Gimnazije u Požegi, Božidar Petrač, književni tajnik Matice hrvatske, predsjednik Slavističke katedre na Jagelinskom Sveučilištu u Krakovu Maciej Czerwinski, profesor emeritus Stipe Botica, pročelnica Odjela za književnost Matice hrvatske prof. dr. sc. Cvijeta Pavlović, Ljiljana Marić, dopredsjednica Ogranka Matice hrvatske u Požegi, Goran Galić, glavni urednik Vijenca, književnik i član Upravnog odbora DHK-a Davor Šalat, urednica na HRT-u Tamara Džebić Šaljan, predstavnik Styria Grupe za Hrvatsku Ivan Tolj, predstavnik bugarske nacionalne manjine Grada Zagreba Raško Ivanov, ugledni likovni umjetnici i Peićevi studenti: Zlatko Keser, Vatroslav Kuliš, Peruško Bogdanić, Eugen Kokot, Davorin Radić, Tihomir Lončar,... i brojni drugi uglednici iz kulturnog života.

P. S. 2.

U Muzeju Turopolje u organizaciji Zavoda za znanstveno-istraživački i umjetnički rad HAZU-a u u Velikoj Gorici održao sam predavanje 5. lipnja 2023. godine u 18 sati: *Matko Peić – slikar i putopisac, poticaj za utemeljenje Nagrade Matko Peić za*

najbolji putopis. U predavanju je sudjelovao akademik Dario Vretenar, glavni tajnik HAZU-a. Moderatorica predavanja bila je Katja Matković Mikulčić, upraviteljica Zavoda HAZU-a u Velikoj Gorici.

Zaključak

U tekstu se nastoji skrenuti pozornost na manje poznatu činjenicu da je Matko Peić i vrstan likovni umjetnik, navlastito, u tradicijskoj tehnici – akvarel, koji, međutim, nije adekvatno valoriziran u suvremenoj hrvatskoj likovnoj umjetnosti. Shodno tome nema ni takvu recepciju u akademskoj zajednici, ni široj kulturnoj javnosti. Ovdje su navedene tek prigodne izložbe i manji pokušaji koji to nastoje promijeniti i slikara Peića revalorizirati i usustaviti u povijesni pregled hrvatske likovne umjetnosti druge polovice 20. stoljeća.

Matko Peić – Painter, Art Writer and Travel Writer

Summary

Matko Peić created both literary works and paintings but it is the literary component of his prolific oeuvre that elevated him to one of the most outstanding Croatian writers of the second half of the 20th century, especially his cult travelogues: *Skitnje (Strolls)*, *Jesen u Poljskoj (Autumn in Poland)*, *Europske skitnje (European strolls)* and his exceptional lyrical work. The painting component is, however, not analogous to the literary component in terms of reception. It is therefore my intention to focus on Peić's art work as a major art theme and interpret it precisely from the point of view of insufficient reception in the academic community and the wider cultural context in order to emphasize this disproportion. From the point of view of functional styles, this fact is explained in a kind of literary and artistic discourse that is close to Peić's sensibility, in which the entry of personal testimony is not inappropriate because it underlines the documentary component of the text. A more exhaustive analytical approach to his work will be possible only after completing the catalog of the entire painting oeuvre presented at the retrospective exhibition.

Keywords: Matko Peić; painter; painter-writer; travel writer; Johan Bartold Jonkind; Ljubo Babić; watercolor; colors; tach; landscape; thematic cycles; Požega.

Milan Bešlić, prof.

IV. maksimirsko naselje 26/4, 10000 Zagreb

milan.beslic5@gmail.com